

ELDAR CƏFƏROV
Bakı Dövlət Universitetinin
Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının
doktorantı
E-mail: TarixVeOnunProblemleri@gmail.com

MÜASIR DÖVRDƏ TÜRKİYƏ-ABŞ MÜNASİBƏTLƏRİNİN SIYASI TƏRƏFLƏRİ

Açar sözlər: Türkiyənin xarici siyasəti, Türkiyə-ABŞ münasibətləri, AKP, Orta Şərq, ABŞ-ın xarici siyasəti

Ключевые слова: Внешняя политика Турции, Турецко - Американские отношения, ПСР, Средний Восток, Внешняя Политика США

Keywords: Foreign policy of Turkey, Turkey-USA relations, AKP, Middle East, Foreign policy of USA

Bildiyimiz kimi, Türkiyə Soyuq müharibə dövründə (1945-1990) ABŞ-la eyni blokda, yəni Qərb blokunda idi. Bu zaman daxilində həm Avropa işləri, həm NATO çərçivəsində Türkiyənin ABŞ-la siyasi və hərbi münasibətləri çox yaxın idi. Hətta özünəməxsus bir xarici siyasət kursunu unudub, Amerikan siyasətinə bənzər, paralel bir istiqamət tutduğu zamanlar da olub. Ancaq bipolar sistem dağıldıqdan sonra göründü ki, Türkiyə hələ də NATO üzvüdür, Avropa ölkəsi kimi özünü hiss edir və Qərb yönümlü siyasət aparır. Bu da o deməkdir ki, ABŞ-la münasibətlər yenə də yaxındır. Ancaq Soyuq müharibə dövründə olduğu kimi hər məsələdə anlaşmır və ya anlaşmağa məcbur edilə bilməz. Buna baxmayaraq kəşifən tərəflər kifayət qədərdir. Məsələn, Balkan siyasətində. 90-cı illərdə Bosniya-Herseqovindəki hadisələrdə Türkiyənin mövqeyini Klinton hökuməti dəstəklədi və müsəlmanlara kömək üçün keçmiş Yuqoslaviyanı bombaladı.

Bəzi regionlarda isə bu iki dövlətin siyasəti üst-üstə düşür. Məsələn, Yaxın və Orta Şərqdə. Bu əsasən 2000-ci illərdən, AKP (Ədalət və İnkişaf partiyası) hökumətinin qurulmasından sonra başladı. [1.s323]

AKP Türkiyə xarici siyasətində kifayət qədər dəyişiklik etdi. Belə ki, get-gedə pisləşən İsrailə münasibətlər ortamında, Türkiyənin ABŞ və Avropa dövlətləri tərəfindən terrorçu sayılan HƏMAS-la əlaqələrə girməsi, “Mavi Marmara” məsələsi, Fələstin dövlətinin qurulması ideyasının dəstəklənməsi, İran siyasəti və s. göstərdi ki, ABŞ həmişə Türkiyəni, Türkiyə də həmişə ABŞ-ı dəstəkləmir.

Obama administrasiyasının Türkiyə ilə olan əlaqələrə xüsusi bir önəm verdiyi hələ seçim kampaniyasının gedişi zamanı aydın müşahidə olunmuşdur. Daha öncə qeyd etdiyimiz kimi ilk dəfə olaraq prezidentliyə namizədin xarici siyasət proqramında Türkiyə ilə əlaqədar bir bölüm yer almış, buna bağlı olaraq Kipr məsələsindən də bəhs olunmuşdur. Barak Obama və Joe Biden tərəfindən imzalanan mətn ikitərəfli əlaqələrin son dönəmində niyə və necə zəiflədiyini və bunu dəyişdirmək üçün edilməsi labüd olan proseslərin cəmi kimi göstəriilə bilər.

Sabit, demokratik və qərb yönümlü Türkiyə ilə yaxın əlaqədə olmaq ABŞ-ın beynəlxalq maraqları baxımından çox önəmlidir. İkitərəfli əlaqələr yaxın zamanda Buş idarəçiliyinin İraqa yersiz və səhv müdaxiləsi üzündən gərginləşmiş bu da PKK-nın Türkiyəyə yönəlmiş terror təhdidini artırmışdır. Bunun nəticəsində NATO üzvü və müsəlman dünyasının ən təkml

demokratiyası olan bu strateji müttəfiq qərbə qarşı dönməkdədir. Araşdırmalara görə türklərin sadəcə 12% i ABŞ haqqında müsbət fikirlərə sahibdirlər. Barak Obama və Joe Biden türk və Şimali İraqı məsul şəxslərin PKK təhdidi qarşısında bir razılığa gələ bilmələri Türkiyənin ərazi bütövlüyü təhlükəsizliyi və Şimali İraqın böyük ehtiyac duyduğu türk sərmayələrinin reallaşması üçün gərgin çalışacaqlar. Barak Obama və Joe Biden Türkiyədə demokratiya insan haqları və söz azadlığının inkişafını və bu ölkənin Avropa Birliyinə üzvlüyünü dəstəkləyəcəklər. Bunlarla bərabər Kipr məsələsinin iki toplumlu və iki bölgəli tək bir dövlət formulu ilə adil və daimi şəkildə həll olunmasının, mülkiyyət qaçqınlar torpaq və təhlükəsizlik problemlərinin həll olunmasına, adanın bölünməsinə və qeyri-müəyyənliyə son verilməsinə, sülh və rifahla birlikdə türk-yunan əlaqələri və Türkiyənin AB üzvlüyü müddətində maneələri aradan qaldırılmasına yol açacağı bildirilir. Bu yanaşma ABŞ-ın əvvəlcədən dəstəklədiyi Annan planı ilə ört-basdır edilir.

Qeyd oluna bilər ki Obamanın iqtidara gəlməsi ilə Türkiyə ilə əlaqələr mövzusunda Vaşinqtonda pozitiv siqnallar gəlməyə başlamış, lakin yenə də nə xarici işlər naziri Hilari Klintonun nə də prezident Obamanın Türkiyəni bir-iki ay içərisində dalbadal ziyarət edəcəyi təxmin edilmişdir, hətta bəzi mütəxəssislər qlobal maliyyə böhranı və həllini gözləyən xarici siyasət problemləri dolayısı ilə yeni idarəçiliyin türk-amerikan əlaqələri ilə normaldan da az maraqlanacağı təsbit edilmişdir. Bunun əksinə Türkiyə daxilində bu sürətli giriş Vaşinqtonda 2003-cü il böhranından sonra geniş müzakirə olunan “Türkiyəni kim itirdi?” müzakirəsinin əldə olunan yeni bir xarici siyasətin yaranmasının göstəricisi idi. [2.s236]

2009-cu ilin martında Xarici İşlər Naziri Hilari Klintonun Türkiyəyə ilk rəsmi səfəri yeni Türk-Amerikan dialoquna təkan verdiyi kimi prezident Obamanın bir neçə həftə sonrakı səfərinin ictimaiyyətə aşılınması ikili əlaqələrdə adətən bir elektroşok təsiri yaratmışdır. Baş Nazir və prezidentdən sonra həmkarı Ali Babacanla keçirdiyi uzun görüşmədən sonrakı ortaq açıqlamada Türkiyə-ABŞ münasibətlərini bir “ittifaq və strateji ortaqlıq” kimi səciyyələndirən Klinton bunun təməlini 2006-cı ildə ortaq görüş sənədinə əsasən hər iki ölkənin sülh, demokratiya, azadlıq və rifahı olan inamının təşkil etdiyini ifadə etmişdir. Hər iki nazir Orta Şərqi, İraq, Əfqanıstan, Qafqaz, Kipr, Aİ enerji məsələlərini üzərində iş birliyi ediləcək ortaq maraq dairəsi olaraq müəyyənləşdirmişlər və ikili əlaqələrin əsasını genişləndirmək məqsədilə “Gənc Türkiyə - Gənc Amerika: yeni bir dövrdə yeni bir münasibət” başlıqlı dövr başlatdıqlarını elan etmişlər. Bu dövrün yetişməkdə olan Türk və Amerika gənc liderlərinin insanların səviyyəsinin artırılması istiqamətində fəaliyyətlərini mümkün edəcəyi qeyd olunur və iki ölkədə gələcəyin liderləri arasındakı əlaqələr baxımından bir yatırım kimi qiymətləndirilir. Media tərəfindən maraqla qarşılana bu qısa səfərin sadəcə bir dostluq mesajı vermək deyil, eyni zamanda prezidentin səfəri öncəsi hazırlıq kimi dəyərləndirilir. Müxtəlif mütəxəssislər tərəfindən edilən dəyərləndirmələrə baxdığımız zaman prezidentin səfərinin olduqca fərqli yönlərdən qiymətləndirildiyini görürük. Bəzilərinə görə bu səfər Türkiyədəki iqtidarı gücləndirməkdən başqa bir işə yaramayacaq, bəzilərinə görə isə Türkiyənin müsəlman dünyasının lideri olmasını təyin edəcəkdir. Bu görüşlərlə bərabər Barak Obamanın prezidentliyinin 100 günlüyü çərçivəsində Türkiyə səfər edəcək olmasının, ABŞ-ın yeni xarici siyasəti, Orta Şərqi İslam dünyası ilə əlaqələri və Türkiyə-Amerika münasibətləri baxımından olmaqla 3 ayrı istiqamətdə önəm daşdığını düşünənlər də mövcuddur. Birinci çərçivədə Vaşinqtonun son 8 ildir həyata keçirdiyi “otistik”(dünyaya bağlı) qatı güc siyasətinin sona çatdığı və yeni yumşaq güc siyasətinin həm geostrateji həm milli mənada açar rol oynayan Türkiyədən start götürəcəyi; hər nə qədər müsəlman dünyasına xitabən danışmasının Türkiyədən edilməyəcəyi vurğulansa da da ABŞ-ın İslam dünyası ilə barışma mərhələsinin Türkiyə sərhədləri içərisində

başlanacağı; 3-cü çərçivəsində isə İraq böhranından sonra ABŞ əleyhdarlığının beşiyi halına gələn Türkiyəni yenidən qazanma səylərinin ilk addımlarının atılacağı irəli sürülməkdəydi. Necə ki, Ömər Taşpınar səfəri n məqsədini “ çünki Amerika Türkiyəni itirməkdən qorxur” deyərək açıqlamış buna 2-ci səbəb olaraq Obamanın keçmişdə 1915-ci illə əlaqəli soyqırım tezisinin lehindəki mövqeyi davam edərsə Türkiyənin “İncirlik” Bazasını bağlaya biləcəyini, səfərin 24 apreldən əvvəl həyata keçirilməsinin bunu əngəlləmək məqsədi daşdığına ifadə etmişdir. Taşpınara görə güman ki, Moskvanın təzyiqi nəticəsində ABŞ-ın Qırğızıstandakı Manas bazasının bağlanma ehtimalı İncirlik bazası məsələsini də daha önəmli bir mövzuya çevirmişdir, bunun da bağlanması riskini neytrallaşdırmaq məqsədilə NATO-nun Strasburq toplantısından sonra Obamanın Türkiyəyə səfər etməsi xüsusilə General Ceyms Conesinin dəstəklədiyi bir fikir olmuşdur. Buna baxmayaraq İncirlik faktoru ilə bərabər Obama administrasiyasının Türkiyəyə göstərdiyi fəvqəladə maraq diqqətdən kənar qala bilməz.

Prezident Obamanın 6-7 aprel 2006-cı ildə Türkiyəyə səfəri də bu marağın göstəricisidir. Toplam 40 saat davam edən dövlət məmurlarının milli azlıqların və media nümayəndələri ilə görüşlərin aparıldığı bu səfəri ağırlıq mərkəzi şübhəsiz ki, 6 aprel günü TBMM-ə xitabən etdiyi çıxış olmuşdur. Bu çıxışda verilən mesajları “ABŞ-ın Türkiyəyə və yeni dünyaya vermək istədiyi” və “ Türkiyənin eşitmək istədiyi” mesajlar olaraq 2-yə bölə bilərik.

Bu baxımdan Prezident Türkiyəyə vermək istədiyi ilk mesajını yuxarıda qeyd olunan və yeni Amerikan idarəçiliyini əks etdirən giriş cümləsində ifadə etmişdir. “ Mən ölkələrimiz arasındakı ittifaqı və xalqlarımız arasındakı dostluğu yeniləməkdə qərarlıyam”. Bunu vurğulamaq məqsədilə 2 ölkə arasındakı qədim dostluğun mərhələlərinin xatırladan Obamanın bu çıxışda beynəlxalq ictimaiyyətə verdiyi ən önəmli mesaj isə “islamlarla savaşırmırıq” deyərək müsəlman dünyasına Türkiyə üzərindən uzatdığı zeytun budağı olmuşdur. Bu dövrunün müharibə meyilli siyasətinə son vermək məqsədində olduğunu beynəlxalq və regional əlaqələr çağırışı ilə qeyd edərkən ABŞ-ın Türkiyənin Aİ üzvlüyünə və demokratikləşmə cəhdlərinə dəstəyini ifadə etməkdən və bu yöndə azlıqların haqları və Ermənistanla olan münasibətlərin normallaşması kimi məsələlərdə irəliləmə gözləntisini də ifadə etmişdir.

Prezident Obamanın verdiyi mesajlar bunlar olmuşdur: Amerikan inqilabı və İstiqlaliyyət müharibələri nümunələrindən yola çıxaraq mübarizə nəticəsində əldə edilmiş milli suverenlik anlayışının hər 2 tərəf üçün daşdığı önəm İraqın ərazi bütövlüyü və PKK terroru ilə mübarizə məsələsində təhlükəsizlik. Bu çıxışın yeni idarəçiliyin əsas siyasi məqsədlərini əks etdirməsi ilə yanaşı Türkiyə - Amerika münasibətlərində son illərdə yaşanan bütün anlaşılmazlıqlar nəzərə alınaraq və bütün bunları aradan qaldırmaq hədəfi ilə son dərəcə ciddi şəkildə hazırlandığı görünür. [3.s.235]

Prezident Obama, Türkiyəyə istiqamətli başqa bir önəmli mesajını TBMM-dəki çıxışından əlavə prezident Abdullah Güllə etdiyi ortaq mətbuat konfransında açıqlayacaq, beləliklə, ikili əlaqələr təməl təşkil edəcək yeni bir anlayış ortaya atılacaq.

Bir az da “Model Ortaqlıq”(Müttəfiqlik) haqqında. İdeoloji qütbləşməni səciyyələndirən soyuq müharibə dönməndə “strateji ittifaq” hesab edilən Türkiyə ABŞ münasibətləri soyuq müharibə sonrasında Klinton hökuməti tərəfindən regional konyunkturani səciyyələndirən “gücləndirilmiş müttəfiqlik” bilavasitə “stratejik müttəfiqlik” olaraq dəyərləndirilmişdir. Prezident Obamanın 6 aprel 2009-cu il tarixli mətbuat konfransında ictimaiyyətə açıqladığı “Model ortaqlıq” başqa deyimlə “örnek ortaqlıq” - 11 sentyabr sonrası dövrün məhsulu və ikili əlaqələrin dayandırılacağı üçüncü nəsillə anlayış olacaqdır.

“Daha güclü ABŞ-Türkiyə əlaqərinin qurulması, bu münasibətlərin bir model ortaqlıq yaratmasıyla mümkün ola bilər” deyərək Obama anlayışın mahiyyətini bu cür ifadə etmişdir:

”Sözü gedən modeldə xristianların üstün olduğu xalqla, əksəriyyəti müsəlmanlardan ibarət olan qərblə digər xalqlar biraraya gələcək və Avropayla Asiya arasında yerləşən Türkiyə ABŞ ilə müasir beynəlxalq bir cəmiyyət yarada biləcək. Bu inamlı, qarşılıqlı hörmətə dayanan ciddi mədəni fərqləri olmayan bir ortaqlıq olacaq. Biz özümüzü xristian ya da yəhudi bir xalq olaraq görmürük, vətəndaşların və ideyaların bir-birinə bağladığı, dəyərlərin formalaşdığı birləşdiriləni bir xalq olaraq görürük. Müasir Türkiyə də bənzər prinsiplərlə qurulub. Bizim hər iki ölkədə gördüyümüz bu vədin layiq bir ölkə hüquq üstümlüyü vədinin hələ də davamlı olmasıdır və bu önəmlidir. Bunu dəstəkləməyə davam edəcəyik. Dünyaya bu mesajı bu şəkildə verə bilsək, son dərəcə qeyri adi bir nəticəsi olacaq... Sadəcə ikili münasibətlər deyil, birlikdə çalışaraq daha çox strategiyanı formalaşdırmağa biləcəyimizi gördüm. Bu, müsəlman və qərb dünyası arasında birləşməyə kömək edəcək, bizi rifah və təhlükəsizliyə aparacaq bir yol olacaqdır. ABŞ bu müttəfiqliyi gələcək illərdə də davam etdirməyi hədəfləyir”.

Bu müttəfiqliyi analiz edəcək olsa, Türkiyə ABŞ münasibətlərinin əsasını təşkil edən istər bloklararası, istərsə də regional geostratejik faktorun ilk dəfə daha irəlisinə gedildiyi və münasibətlərin əsasında kimlik, dəyərlər və rifah kimi anlayışlar da daxil edilərək genişləndirilməyə çalışıldığı nəzərə çarpır. Buna təkan verən isə şübhəsiz ki 11 sentyabr hadisələri və ardından 2003-cü ildə Türkiyə ilə yaşanan böhrandır. Prezident Obamanın bir yandan Türkiyədəki mövcud rejimin önəmini vurğulayaraq Amerikanın Türkiyəyə münasibətində təminat verirkən, digər yandan Türkiyənin müsəlman kimliyinə simvolik bir önəm verməsi son dərəcə incə bir xətt üzərində qurmağa çalışdığı tarazlığa işarə etməkdədir, bu mənada Amerikan hökumətinin müsəlman kimlik və “islamçı” siyasət arıyışçılığının sağlam formada edə bildiyini göstərməkdədir. Burada sözü gedən mövcud siyasi rejim ortaq məxrəcindəki fərqli dini kimliklərə malik iki xalqın müxtəlif sahələrdəki iş birliyi.

Türk hökuməti tərəfindən son dərəcə müsbət qarşılanan model müttəfiqlik perspektivi Baş nazir Ərdoğanın 2009-cu il dekabrda Vaşinqtona etdiyi səfərdə öz əksini tapmış və mahiyyətinin necə olacağı mətbuat orqanları tərəfindən “Model Müttəfiqlik Zirvəsi” olaraq adlandırılan görüşmələr zamanı geniş müzakirə olunmuşdur. Bunun nəticəsində strateji müttəfiqliyin qacınılmaz çəkildə münasibətlərin ağırlıq mərkəzini formalaşdırmağa davam etməsi şərtlə iş birliyinin digər sahələrə yayılması məsələsində fikir birliyi əldə olunmuşdur. Bu mənada ilk qəti addım olaraq, Türkiyə-ABŞ münasibətlərinin çox da inkişaf etməmiş, etməmiş bir sahəsi olan iqtisadiyyat sahəsində bir iş birliyi mexanizmasının yaradılması qərarlaşdırılmış və tərəflərin iki nəfərlik nazirlə idarə edəcəkləri mexanizma dərəcəsində İkili Ticarət və Sərmayə Çərçivə sənədi, İqtisadi Müttəfiqlik Şurası və Enerji İşçi Qrupu adı altında sabit koordinasiya iclasları keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Mütəxəssislərə görə, bu mexanizma həyata keçərsə Model Müttəfiqlik gələcək illərdə çeşidlənəcək aktorlar ilə akademik mədəni və sosial sahələrə və eləcə də ikili münasibətlərə yayıla biləcək bir tutuma malik olacaqdır. Beləliklə, müəyyən mövzularda fərqli yanaşmalar daha rahat qəbul olunacağı kimi problemləri böhrana dönüşmədən həll etmək asanlaşacaqdır. Lakin müddətin başlaması sivil cəmiyyət yolu ilə kollektiv zihniyyətə yerləşmə kimi uzun və sonu bilinməyən bir dövrdən keçməlidir. Neçə ki, ABŞ-ın əvvəlki Müdafiə nazirinin katibi Richard Armitage, Model Müttəfiqlik anlayışının açıqlanmasından 1 il yarım sonra Vaşinqtonda verdiyi bir müsahibədə bunun qurulmasının üst-üstə edilən rəsmi və qapalı iclaslarda hələ də yaradılmağa çalışıldığını bildirmiş və “Doğru cavabı axtarıq. Dünyaya nüsxə olacaq necə bir Model Müttəfiqlik yarada bilərik? Onun axtarışı davam edir” demişdir.

Bu gün Model Müttəfiqlik seçənəklərinə baxdığımızda:

a) Stratejik hadisələrin davamlı və ciddi şəkildə davam etdiyini söyləmək mümkündür. Necə ki, anlayışın müəllifi olduğu irəli sürülən ABŞ-ın Avropa və Asiyadan məsul Xarici İşlər nazir müavini Flip H.Qordon, “Türkiyədən daha çox ikili münasibətdə olduğumuz başqa bir ölkə yoxdur. Çünki Türkiyə danışdığımız bütün mövzulara cəlb edilmiş vəziyyətdədir” dediyi halda, Baş Nazir Erdoğan Prezident Obama ilə 2011-ci il BMT Baş Assambleyasında etdiyi və Əfqanıstandan Liviyaya terrorla mübarizədən raketlə müdafiəyə kimi müxtəlif mövzuların görüşüldüyü ikitərəfli zirvə görüşündə “Model Müttəfiqlik müddəti ərzində doğurdan da çox mühüm addımlar atdıq, atırıq” ifadəsini bildirmişdir.

b) İqtisadi sahədə dövrü bəzi mexanizmlər yaradılsa da, struktur və təşkilati mexanizmlərə etiyac olduğu açıqdır. Bununçün şirkətlərin yenidən qurulması texnologiya məsələsində ortaqlıqların qurulması və sahibkarlığın maliyyə edilməsi kimi addımlar atıla biləcəyi kimi, yeni model ortaqlıq içərisində yenilikçilik və sahibkarlığa istiqamətləndirilməsi şərt-dir.[3.s.244]

c) Ortaq dəyərlərin bölüşdürülməsi məsələsi isə göründüyü kimi hələ də içi doldurulmamış boş bir sahə olmağa davam etməkdədir. Dövlət xarici aktor və müddətlərin müasir beynəlxalq münasibətlərdə tutduğu yer düşünüləndüyündə dövlətlərarası münasibətlərin yetərli olmadığı və sivil cəmiyyətlər arasında daha çox əlaqə, akademik və elmi işbirliyi kimi sahibkarlıqların artırılması və bunların necə həyata keçiriləcəyi müəyyən olunması gərəkdir. Əks təqdirdə, okeanın bir tərəfində Amerikan əleyhadrlığı, o biri tərəfdə isə Türkiyə haqqında bilgi çatışmazlığından yaranan müasir vəziyyət, Model Müttəfiqlik səyini bir karla dialoquna çevirmək təhlükəsini daşımaqdadır. Necə ki, ABŞ Xarici İşlər naziri Hillari Klinton tərəfindən 2010-cu ildə açıqlanan 4 illik Diplomatiya İnkişaf Araşdırma Sənədində XXI əsr diplomatiyasının dövlət xarici ölçülərinə toxunulmaqda və “Xalqı bizə qarşı olan ölkələrlə müttəfiq ola bilmərik” deyilməkdədir.

Qısaca ifadə etmək lazım gələrsə, Türkiyə-ABŞ əlaqələri yuxarıdakılar ətrafında tam dövlətlərarası düzəndən cəmiyyətlərarası düzənə yayılaraq bütünləşmədikcə Model Müttəfiqliyin gerçəkləşdiyini söyləmək mümkün olmayacaqdır.

ƏDƏBİYYAT:

1. Faruk Sönmezoğlu. XXI yüzyılda Türk dış politikasının analizi. İstanbul 2012
2. Tayyar Arı. Yükselen güç. Türkiye-ABD ilişkileri ve Ortadoğu. Marmara 2010
3. Fusun Türkmen. Türkiye-ABD ilişkileri. İstanbul 2012
4. Ahmet Davutoğlu. Stratejik derinlikler. İstanbul 2012
5. Baskın Oran. Türk dış politikası. II cild. İstanbul 2012
6. Ertan Efeğil, Ridvan Kalaycı. Dış politika teorileri bağlamında Türk dış politikasının analizi. I cild. İstanbul. 2012
7. Türk dış politikası yıllığı 2011. İstanbul 2012

ЭЛЬДАР ДЖАФАРОВ

Бакинский Государственный Университет

ПОЛИТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ТУЕЦКО-АМЕРИКАНСКИХ ОТНОШЕНИЙ НА СОВРЕМЕННОЙ ЭТАПЕ

В статье анализируются американо-турецкие отношения на современном этапе. Особенно исследуется интересы США в Среднем Востоке. В том числе раскрывается

статус двусторонних отношений между Турцией и США. Сюда так же относится исследование направления внешнеполитического курса Обамы после прихода к власти АКП.

ELDAR JAFAROV
Baku State University

POLITICAL ASPECT TURKEY-USA RELATIONS AT PRESENT

The article analyzes the US-Turkish relations at the present stage. Especially U.S. interests in the Middle East is studied. At the same time, status of bilateral relations between Turkey and the U.S is being unfold. This work also covers Obama's foreign policy directions after the coming to power of the AKP in Turkey.

Rəyçilər: t.e.d.A.Abbasbəyli, t.e.d.M.B.Fətəliyev

BDU, Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının 25.12.2012-ci il tarixli iclasının qərarı ilə çapa məsləhət görülmüşdür (pr.05).